

PLANISPHERIVM PTOLEMAICUM,

SIVE

MACHINA ORBIUM MUNDI

Ex hypothese Ptolemaica in plano disposita.

Oculi
Hypothesis

Communis
Hypothesis

Ein
Hypothesis

Iconogra-
phia plana

OCULUS HOMINIS in terra consistens, & sub se Terram cum aqua globosum corpus facientem spectans, ac supra se aërem, & reliquam Caelestem Regionem intuentis, totam Universi totius Compagem ordine sibi cognito disponit, & se quasi centrum omnis dimensionis constituit. Quamquam autem sui visus radios emittit, admiranda rotunditate fornicatum, & concameratum Coeli opus, quod ubique Terram includit, in aspectum suum cadens, miratur, atque Terrestrem Globum in medio tanti Operis positum autumat, utpote a ceteris Corporibus, tam vasti domicilii incolis, undique circumfulum, & circumdatum. Hinc nata communis & vulgata illa Hypothesis, & communis illa opinio, quae externo oculorum sensui convenientissima, Terrenam Spharam in totius Compagis Mundana medio immobilem locat, atque ex ea Centrum Universae Rotunditatis Sphaericae, Terram circumcirca cingentis, facit: Reliqua vero Corpora mobilia, quodvis suo loco & ordine extra Terram ponit, atque ita simplicissimo intuitu contenta eo modo cuncta digerit, & ea serie disponit, quā simplici aspectui se conspicienda offerunt. Cum vero Oculi solus ad hanc dispositionem expediendam non sufficeret, utpote qui ultra Lunam dignoscere nequit, quae Corpora sublimiorem, aut humiliorem sedem obtineant, Geometriae auxilium adhibere coactus est, ac Instrumentis Geometricis fabricatus ea supplere, quae ad perficiendam Hypothesin suam sibi deesse expertus est. Sic nata Corporum omnium totius Universi prima dispositio, & digestio, quae ex his incunabulis procedentes ex infantia rudi ad aliquantū firmiorem aetatis statum Astronomiam deduxerunt, & cognitionem dederunt Elementaris & Caelestis Mundi, in quo posteriore, rursus temporum decursu, detectae sunt Corporum ipsorum per totam Spharam Caelestem dispersionem discretas sedes, & distantias, quas oculo dignoscere & metiri non valenti, Geometricorum Instrumentorum operationes porro monstrarunt. Hac igitur occasio modum obtulit Schema Mundanum figurandi, & formandi, Corporaque omnia secundum sedes & distantias suas in Ordinem aliquem digerendi, & disponendi, cuius author, digessor, & dimensor fuit Oculi, partim proprio intuitu, partim Instrumentorum Mathematicorum auxilio suas operationes perficiens, & Universo Creato suorum Corporum dispositionem & Ordinem assignans. Hanc non abs re quis coniecit primam fuisse Originem Schematis, & Hypothesos illius, quae Terram immobilem in totius Machinae Creatae medio loco posuit, totiusque omnium rerum creatarum Compagis centrum constituit, ac cuius Iconographiam planam haec praefens delineatio rudis ob oculos ponit, nullam veram distantiam ipsorum Corporum & Sphaerarum observans, sed tantum rudi & crassa effigie rudiorum & imperitorum Oculis subiectam dispositionem adumbrans: Idem quod in tam arcto & brevi spatio Corporum tam longissimo intervallo inter se distantium exactas dimensiones dari non potuerunt: Planisphaerium Ptolemaicum appellamus, non quod *Claudius Ptolemaeus* celeberrimus ille Mathematicus, & Astronomus, qui *Hadriani*, & *Antonini Pii* Imperatorum temporibus, post annum à nato *Christo* cente-

simum, in Alexandrinā Scholā Matheseos indefesso studio exercuit, primus huius ipsius Hypothesos Author credatur; sed quia eam ab antecessoribus suis, quasi per manus sibi traditam, in meliorem Ordinem redegit, & accuratiorē curā ex aliorum Observationibus praecedentibus expolitam in Reipublicae Literariae emolumentum produxit. Ex Humani Oculi intuitu ipsam Hypothesin ortam modo diximus, atque ideo aspectum humanum ejusdem Primum Authorem constituimus, qui simplicissimum hoc Schema cum Oculo Humano maxime conveniens, eaque de causā prae ceteris verisimile apparet, in lucem produxit. Quamquam verò Gentium Primarum Scientiae Astronomicae inventionem ac productionem iure ac merito sibi, & revera vendicat, iis disquirendum relinquo, qui sagaciorē naso haec odorari possunt. Simplicem ab initio cognitionem, & usibus humanis accommodatam, ac inter Primavos homines versatam ex *Sacris Literis* conici potest. Chaldaeos porro, & Aegyptios, siderum primos & antiquissimos scrutatores Astronomicae Scientiae cognitionem temporibus illis antiquissimis habuisse ajunt, sicut in huius *Operis Praefatio* pag. 90, 91. & 92. fufius indicatum est. Autē oculos ipsi versabantur. Altra, in quorum motu observasse ipsos Motus Astrorum Unus. credibile est quotidianam illam Siderum ex Orientali in Occidentalem plagam curationem, & ex Occasu in Orientalem Caeli partem reditum, ita ut hac motio circulari unius diei & noctis, id est, viginti quatuor horarum spatio absoluta perpetua & perennem omnibus annis, omnibusque ejusdem partibus circumvolutionem illam conservet, & immutabili cursu continuet. Praeter hunc autem Motum alius se spectandum, & observandum exhibuit in Firmamento & Planetis, qui priori plane contrarius sidera ista, priore itinere ab Ortū in Occasum proficiscuntur, contrario impulsu, ab Occidua Sphaera Caelestis parte in Orientalem plagam provehit; determinatus quidem & certus, sed tamen non aequalis & idem tempus in omnibus observans, quandoquidem horum siderum motio celerius, illorum tardius peragitur: Quo in casu à Priore omnino dissentit, qui definiti viginti horarum spatii terminum nullo unquam momento egreditur, sed eundem immutabili necessitatis lege semper conservans cuncta Corpora Astralia uno, eodemque temporis intervallo circumvehit, licet nonnulla in breviorē, alia in longiorē gyrum, prout ab Aequinoctio vel propiore vel longiore distantia fuerint remota, agantur. Ex his motibus contrariis dierum & noctium diversis temporibus, ac in diversis Terreni Globi locis breviorum & longiorum vicissitudines, totius anni variae & multiplices mutationes, partium quatuor anni infinitae alterationes, dierum & horarum creberrimae mutationes, & ipsius aëris inconstantia mirabilis, & in horas ac momenta mutabilis natæ, mortalium ingenia ad indefinites Corporum Caelestium observationes & inspectiones impulerunt, ut summo studio, & maximā contentione iis explorandis, & inquirendis incubuerint. Praecipue verò cum & Agriculturae, & Navigationis, atque multarum aliarum actionum humanarum conditio postulaverit, ut tempestatum quorumcumque ratio accurata haberetur, & tot ac tantae temporum vicissitudines maxime necessariis observationibus perciperentur ab iis, quibus sine earum cognitione rerum suarum satagere non licebat. Hoc pa-
do Assyrii, Chaldaei, Babylonii, Aegyptii, ceterisque vicinis